

1. Obiekt

CERKIEW PRAWOSŁAWNA p.w. OPIEKI MATKI BOSKIEJ,
OB. KOŚCIÓŁ RZYMSKO-KATOLICKI p.w. M.B. KRÓLOWEJ POLSKI

2. Czas powstania

1905-1907 r.

3. Miejscowość

Ż U L I N

11. Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty

4. Adres

Parafia rzym.-kat. w Żulinie
22-361 Wola Żulińska, dz. nr 292
nr hipoteczny obwód Zagrody

5. Przynależność administracyjna

województwo chełmskiegmina Łopiennik Górny
pow. Krasnystaw

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Żulin

7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975

województwo lubelskiepowiat Krasnystaw

8. Właściciel i jego adres:

Parafia rzymsko-katolicka
w Żulinie
22-361 Wola Żulińska

9. Użytkownik i jego adres:

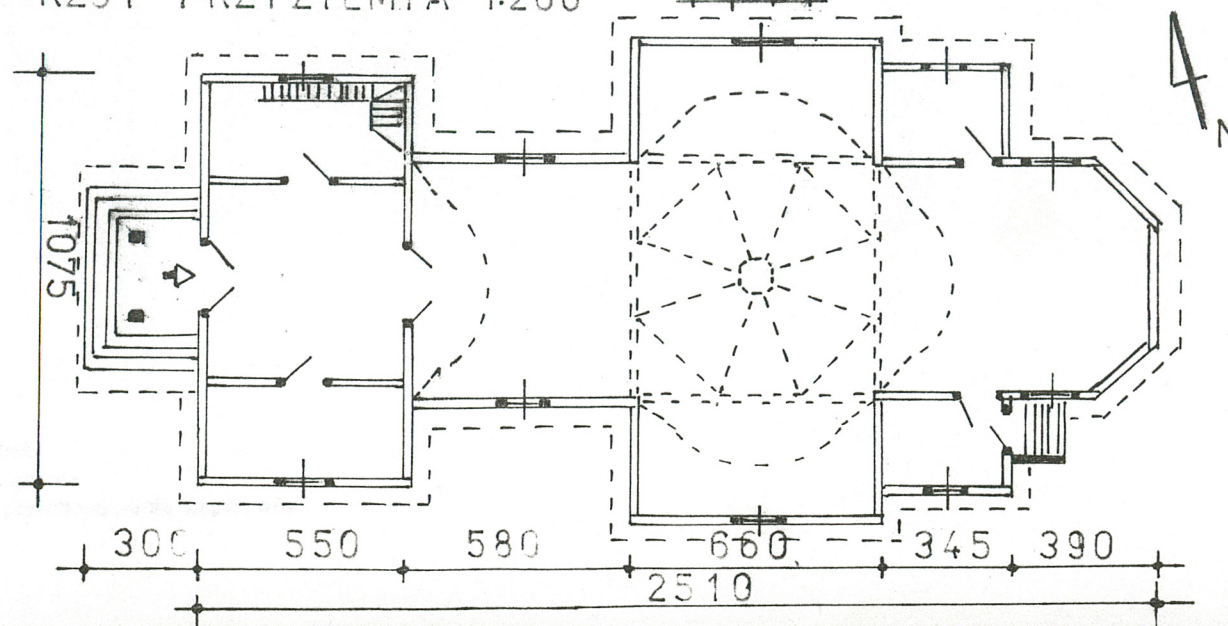
j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr data

RZUT PRZYZIEMIA 1:200

0 1 2 3 m

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Cerkiew wzniesiona została w latach 1905-7 z inicjatywy miejscowego popa Bondarskiego, u którego gościła "bojarszina" N.A.Suratowa z Petersburga i ofiarowała na jej budowę 4000 rubli. Jak przypuszcza dr Jan Górak to ona przyniosła gotowy projekt cerkwi różniący się od form cerkwi moskiewskich, nawiązując sferyczną kopułą i strzelistą wieżą do form petersburskich. Po zebraniu kwoty 6088 rubli i zwiezieniu drzewa z pobliskich lasów rozeszła się pogłoska, że drzewo będzie użyte na budowę kościoła w Borowicy, gdzie istniał kościół, lecz w bardzo złym stanie. Pospiesznie więc rozpoczęto budowę cerkwi, w niewielkiej odległości od starej, drewnianej cerkwi greko-katolickiej, a akt erekcyjny zamurowano w fundamencie wschodniej części ołtarza. Cerkiew pokryta była żelazną blachą, w 1913 r. posiadała 7 niewielkich dzwonów, a dochód wynosił 40 rubli.

W 1945 r. cerkiew przekazano katolikom i w tymże roku została poświęcona przez proboszcza z Borowicy. W kolejnych latach poddawana była sukcesywnym pracom remontowym i adaptacyjnym. Zapewne wtedy zdemontowano drugą wieżę z hełmem i nakryto ją dachem ośmiopółaciowym.

Obiekt orientowany, zbudowany w typie cerkwi bizantyjsko-rosyjskich.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Sytuacja: kościół usytuowany w północnej części wsi Żulin, tuż przy skrzyżowaniu drogi prowadzącej ze wsi Żulin do Zagrody. Ok. 20m na półn.-zach. od kościoła zlokalizowany młyn elektryczny, zaś ok. 120m na południe przebiega linia kolejowa z Krasnegostawu do Rejowca. Teren, na którym położony jest kościół ogrodzony parkanem ze słupami z czerwonej cegły ceramicznej i takimż cokołem na którym osadzone metalowe pręty. W ogrodzeniu od północnego-zach. główna brama wejściowa, ponadto 2 furtki - od zachodu i od południa wiodące do plebanii. Wzdłuż ogrodzenia zróżnicowany drzewostan, zarówno wiekiem jak i gatunkiem (jesiony, lipy, świerki, kasztanowce, modrzewie).

Rzut: obiekt założony na planie zbliżonym do krzyża greckiego z dostawionym od frontu (od północy) trójdzielnym przedsionkiem-kruchtą; kościół czwórdzielnny złożony z prostokątnek kruchty, babińca na planie kwadratu, prostokątnej nawy i trójbocznie zamkniętego prezbiterium z dwoma prostokątnymi zakrystiami po bokach. Przed wejściem do kościoła ganek na planie kwadratu, oparty na dwóch muryrowanych słupkach. W północnym pomieszczeniu przedsionka wejście na chór muzyczny po dwubiegowych schodach, z prawej skład sprzętów.

Bryła: rozczłonkowana w planie, zręby wszystkich czterech członów równej wysokości, poza niższymi zakrystiami. W miejscu skrzyżowania babińca, nawy i prezbiterium nad zrębem ośmioboczny tambur na pendentywach nakryty ośmiopółaciowym dachem. Również pośrodku kruchty nad zrębem analogiczny tambur na pendentywach, nad którym graniastosłup przykryty ośmioboczną kopułą zwieńczoną szpiczastym hełmem z krzyżem. Kalenice dwuspadowych dachów nad przedsionkiem i nawą ustawione prostopadłe do głównej osi cerkwi.

Materiał i konstrukcja: obiekt drewniany posadowiony na wysokiej murywanej z czerwonej cegły ceramicznej i kamienia podmurówce; przyciesie dębowe łączone w narożach na zamek. Ściany konstrukcji wieńcowej (zrębowej) obustronnie szalowane. W kruchcie strop belkowy płaski, babiniec, nawa i prezbiterium przykryte pozornym spłaszczonym sklepieniem kolebkowym z zaskrzynieniami. Wewnątrz poszczególne pomieszczenia otwarte do siebie arkadami.

Każdy z członów bryły nakryty oddzielnymi dwuspadowymi dachami (nad prezbiterium- trójpółaciowym) pobitymi ocynkowaną blachą malowaną w kolorze bordowo-brązowym.

Wnętrze i wyposażenie: we wszystkich pomieszczeniach deskowe podłogi. Schody na chór muzyczny proste, dwubiegowe, spocznik wsparty na żeliwnych ozdobnych podporach. Otwory okienne duże, prostokątne zamknięte łukiem pełnym, ujęte w profilowane opaski, okna wielokwaterowe, jedynie do zakrystii małe, prostokątne, dwuskrzydłowe 6-półowe z kratami.

Drzwi główne płycinowe, ozdobnie dekorowane z przeszklonym nadświetlem; drzwi do zakrystii klepkowe nabijane w romb. Drzwi z babińca do kruchty płycinowe, ozdobnie dekorowane, przeszklone w 2/3 wysokości; między prezbiterium i zakrystiami płycinowe.

c.d.p. 13 na wkładce nr 1

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne sakralne	17. Użytkowanie obecne sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <ul style="list-style-type: none"> - 1945r. prace adaptacyjne dla potrzeb liturgii obrządku rzym.-kat. m.in. wymiana ołtarzy, likwidacja kopuły nad nawą i naprawa dachu. - 1962r. oszalowanie kościoła z zewnątrz i malowanie wnętrza. - 1970r. wymiana podwalin i odgrzybianie ścian kościoła. - 1975r. reperacja dachu i malowanie ścian zewnętrznych w dwóch odcieniach zieleni. - 1996r. wymiana instalacji elektrycznej. - 1997r. malowanie kościoła na zewnątrz - brąz i brąz. 		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Stan techniczny obiektu dobry.</p>	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <ul style="list-style-type: none"> - Postuluje się wymianę podłóg. - Opracować dokumentację nauk.-hist. oraz inwentaryzację obiektu. - Zaleca się montaż instalacji alarmowej. - Rozważyć wpis do rejestru wraz z cennym wyposażeniem. 			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- APL, Klirowyje Wydomosti ... za 1913r., sygn. 380.
- APL, j.w. 1879r., sygn. 605.
- APL, j.w. 1879r., sygn. 606.
- APL, ChKP, sygn. 3628.
- APL, RGL, A-IV, 1869:116

22. Bibliografia

- Wołkanowicz D., Zakładka cerkwii w siele Żulin, (w:) "Chołmsko-Warszow. Jepatrialny Westnik" XXIX, 1905, nr 28.
- Górak J., Architektua cerkiewna na Lubelszczyźnie w okresie zaborów (art. w druku w "Lubelszczyźnie").
- Zahajkiewicz M., Diecezja Lubelska, Lublin 1985
- Kat. Zab. Szt. w Pol., t.VIII Woj.Lubelskie, z.8 Pow. Krasnostawski, Warszawa 1964

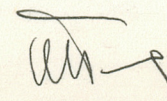
23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Neg. WO PSOZ Chełm

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

mgr Michał Trzewik
XI/1998

26. Sprawdził

1. Miejscowość. <u>Żulin</u>	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) <u>Cerkiew prawosł.- ob. kościół</u>	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina <u>Łopiennik Górny</u>	<u>rzym.-kat. p.w. M.B.Królowej Polski</u>	<u>tekst + foto</u>
3. Województwo <u>chełmskie</u>		

ciąg dalszy pktu 13

Wewnątrz ściany polichromowane- na stare przedwojenne malowidła nałożona polichromia o motywach geometrycznych i architektonicznych.

Nad drzwiami między kruchtą i babińcem nadwieszony chór muzyczny wsparty na przyściennych słupach, z pełną- płycinową balustradą dekorowaną rombami w płycinach. Ołtarze architektoniczne z obrazami- w głównym MB Częstochowskiej Królowej Polski (z 1946 r.) i św. Teresy (z 1962 r.); ołtarze boczne z obrazami pochodzą z nie istniejącej cerkwi greko-katolickiej z 1869 r. (rozebranej w 1911 r. z uwagi na zły stan techniczny) z lewej obraz MB Wspomożenia Wiernych z Dzieciątkiem na ręku, z prawej ołtarz architektoniczny w typie greckim z obrazem Zmartwychwstania pośrodku, po bokach zaś ustawione w pionie po 3 obrazy w tondzie; dodatkowe dwa obrazy w antepedium przesłaniającym mense. Z zabytkowego wyposażenia zachowany konfesjonał, krucyfiks w kruchcie i drewniana figura Chrystusa Frasobliwego w typie barokowo-ludowym, pochodząca z rozebranej cerkwi w Łopienniku Górnym oraz dwa pajaki w kruchcie i nawie.

Elewacje: fasada (e. zachodnia) symetryczna, jednoosiowa, jednokondygnacyjowa z gankiem poprzedzonym schodami, pod daszkiem dwuspadowym wspartym na dwóch murowanych słupach na osi, osłaniającym główne wejście do świątyni; duży otwór drzwiowy zamknięty półkolistą. Na osi ganku, a powyżej zrębu jednokondygnacyjowa ośmioboczna wieża nakryta ośmioboczną kopułą ze szpiczastym hełmem zwieńczonym żeliwnym krzyżem. Kalenica dwuspadowego dachu nad przedsionkiem prostopadła do głównej osi cerkwi. Artykulację poziomą elewacji podkreślają małe daszki okapnikowe wykonane z poziomo ułożonych desek oddzielających wysoką podmurówkę od zrębu, tambur od wieży i wieżę od hełmu; pod okapem profilowany gzyms uskokowy. Wszystkie elewacje szalowane do wysokości okien pionowo w układzie "dwie na trzecią" i malowane na ciemny brąz, powyżej zaś poziomo i malowane na jasny orzech. Naroża ujęte pionowo deskami i malowane na ciemny brąz.

Elewacje boczne: opracowane podobnie, 4-osiowe, jednokondygnacyjne, posadowione na wysokiej podmurówce, oszalowane analogicznie jak fasada, zwieńczone uskokowym gzymsem z desek, nakryte dwuspadowymi dachami. W skrajnej osi od zachodu wieża nakryta hełmem, opracowana jak w fasadzie. W drugiej osi od wschodu nad dachem nowy tambur na pendentywach nakryty ośmiopłaciowym dachem- pierwotnie analogiczną jak nad kruchtą wieżą, lecz nieco niższą.

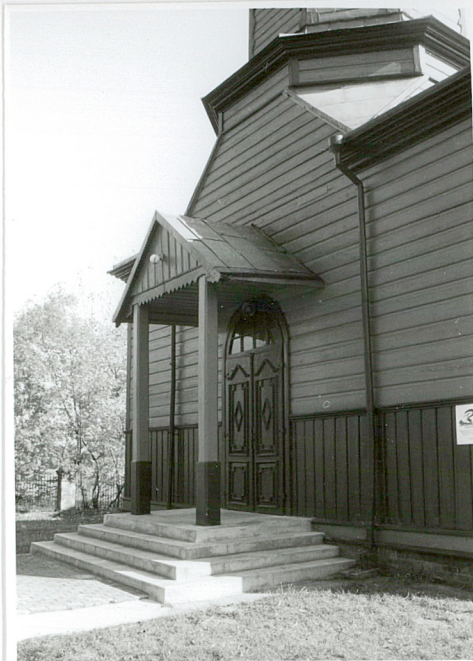
Wkładkę założył: mgr Michał Trzewik XI/1998r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WO. PSOZ. Chełm

Widok od zachodu.

Elewacja południowa.

Wejście główne z gankiem.

Widok od południowego-wschodu.

Widok od południowego-zachodu.

Elewacja wschodnia i północna.

1. Miejscowość... Żulin.....	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina Łopiennik Górny.....	Cerkiew prawosławna	
3. Województwo .. chełmskie	ob. kościół rzym.-kat.	

Widok od wschodu.

Drzwi klepkowe do zakrystii.

Drzwi z przedsionka do babińca,

Wkładkę założył: mgr Michał Trzewik XI/1998.....
(imię, nazwisko, data)

WO PSOZ Chełm

Miejsce przechowywania negatywów:

Ołtarz boczny w nawie od północy.

Widok na nawę z chóru muzycznego.

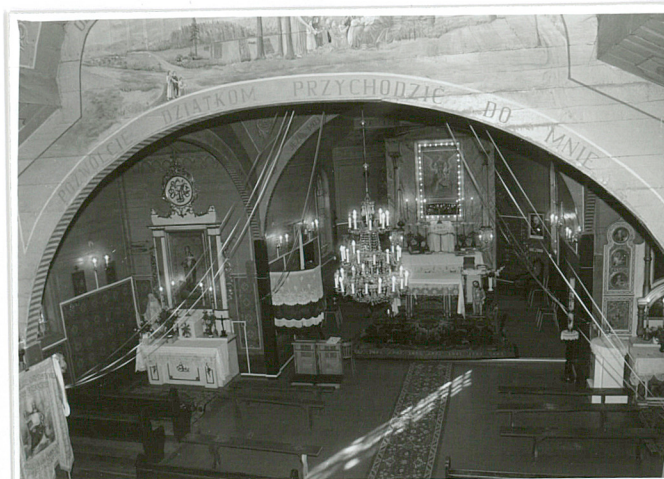
Ołtarz główny w prezbiterium.

Arkady nawy.

Ołtarz boczny w nawie od południa.

Nawa południowa.

1. Miejscowość Żulin	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Cerkiew prawosławna ob. kościół rzym.-kat.	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
-------------------------	---	--

Widok na chór muzyczny.

Schody na chór muzyczny.

Konstrukcja ciesielska wieży.

Wkładkę założył: mgr Michał Trzewik XI/1998
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: WO PSOZ Chełm

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

